

Mutalipova Zuxra Utkurovna
TOSHKENT AMALIY FANLAR UNIVERSITETI
"TARMOQLAR IQTISODIYOTI"
KAFEDRASI ASSISTENTI

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini raqamlashtirish jarayonining asosiy yo'nalishlari ko'rib chiqiladi. O'zbekiston iqtisodiyotiga innovatsion IT-texnologiyalarni joriy etish jarayonidan kutilayotgan natijalarning qisqacha tahlili berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, elektron tijorat, raqamlashtirish, raqamli texnologiyalar.

Mutalipova Zuxra Utkurovna
ASSISTANT OF THE DEPARTMENT
"ECONOMICS OF INDUSTRIES"
TASHKENT UNIVERSITY
APPLIED SCIENCES (TAFU)

DIGITAL TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN

Abstract: The article discusses the key directions of the process of digitalization of the economy of the Republic of Uzbekistan. A brief analysis is given of the expected results of the process of introducing innovative IT technologies into the economy of Uzbekistan.

Keywords: digital economy, e-commerce, digitalization, digital technologies.

O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotni muvaffaqiyatli joriy etish maqsadida Prezidentning maxsus farmoni qabul qilindi. Iqtisodiyot va boshqaruvning turli sohalarida 270 ga yaqin loyihani amalga oshirish doirasida

yaqin yillarda raqamli texnologiyalar ulushini ikki baravar oshirish rejalashtirilgan, bu esa mamlakatimizning zamonaviy virtual iqtisodiy makonini yaratish uchun asos bo'lishi kerak.[1]

O'zbekiston telekommunikatsiya sanoati jadal rivojlanmoqda: hamma joyda keng polosali ulanish portlari o'rnatilmoqda; optik tolali liniyalar yotqizilmoqda; mobil aloqaning mavjudligi va mobil aloqa xizmatlari sifati ortib bormoqda; ko'pgina ijtimoiy ob'ektlar allaqachon yuqori tezlikdagi Internet bilan ta'minlangan; Katta hajmdagi raqamli ma'lumotlarni saqlash uchun apparat va server sig'implari soni, sig'imi va ma'lumotlar markazlari soni barqaror ravishda o'sib bormoqda [2].

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi milliy raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini belgilab berdi:

1. Maxsus axborot tizimlari orqali xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni aniqlash.
2. Elektron xizmatlar tizimini keng joriy etish.
3. Xalqaro bozorda yuqori darajada rivojlangan raqamli iqtisodiyotni yaratishga yordam beradigan samarali texnologik yechimlarni xarid qilish.
4. Yuqori texnologiyali ishlab chiqarishlarni joylashtirish uchun ixtisoslashtirilgan sanoat hududlarini yaratish.
5. Ichki va tashqi axborot texnologiyalari bozorlarida ijtimoiy ahamiyatga molik maqsadlarga erishish uchun davlat va biznesning uzoq muddatli, o'zaro manfaatli shartlarda o'zaro hamkorligini ta'minlash.
6. Telekommunikatsiya infratuzilmasini takomillashtirish.
7. Telekommunikatsiya xizmatlarini ko'rsatishni rivojlantirish.
8. Iqtisodiyotga elektron xizmatlar va elektron tijoratni joriy etish.
9. Raqamli iqtisodiyotda dasturiy ta'minotni muntazam va tizimli yangilash.
10. Butunjahon tarmoq milliy segmentining shakllanishi.
11. Iqtisodiyotni boshqarish uchun o'zimizning texnik va dasturiy ta'minot tizimlarini ishlab chiqish.

12. Iqtisodiy sohada faoliyat yurituvchi mutaxassislarning kasbiy va malaka saviyasini oshirish.[3]

O‘zbekistonda iqtisodiyotni raqamlashtirishni davlat tomonidan rag‘batlantirish strategiyasi amalga oshirilmoqda:

- ikkita muammodan birini hal qiluvchi umumiy texnologik platformalar shakllantirilmoqda: 1) turli xildagi korxonalar va tashkilotlarni birlashtiruvchi; 2) muayyan texnologik qarorlarni bajarish tartibini belgilash;[4]

- axborot huquq va majburiyatlarining tashuvchisi bo‘lgan sub’yektlarning huquqiy jihatdan mustahkamlanishini talab qiluvchi yangi ijtimoiy munosabatlar turlari aniqlandi [5];

- fuqarolarning raqamli o‘zaro hamkorligini tartibga soluvchi me‘yoriy-huquqiy baza, “Elektron hukumat” tizimi, aholiga ko‘rsatilayotgan elektron xizmatlar sifati takomillashtirilmoqda;

- dasturchilarni, IT-mutaxassislarni kasbiy qayta tayyorlash, raqamli texnologiyalardan foydalanuvchilarning malakasini oshirish tashkil etilgan;

- korxonalar va tashkilotlar faoliyatiga axborot tizimlarini joriy etish rag‘batlantiriladi;

- boshqa mamlakatlardan kelgan xaridorlar bilan onlayn savdo moslashuvchan soliqqa tortish tizimi orqali rag‘batlantiriladi;

- kibertahdidlardan kuchli himoya yaratiladi;

- iqtisodiyotning deyarli barcha tarmoqlariga innovatsion IT-texnologiyalarni jalb qilish va joriy etish uchun qulay shart-sharoitlar yaratilgan;

- eksportga yo‘naltirilgan IT-industriyani yaratish bo‘yicha muayyan qadamlar qo‘yilmoqda: maxsus dasturlarni amalga oshirish jarayonida innovatsion IT-texnologiyalar ishlab chiqilmoqda; iqtisodiy jarayonlarni boshqarishning axborot tizimlari faoliyatining yagona tartibi belgilandi; yangi axborot texnologiyalarini tashqi bozorga joriy etish vositalari ishlab chiqildi;

- iqtisodiy faoliyat bilan bog‘liq tezkor qarorlar qabul qilish uchun mo‘ljallangan muhim axborot resurslari yangilanadi;

- tarmoqlarni joylashtirishni rag‘batlantirish maqsadida xorijiy investorlarga imtiyozlar berishga ruxsat etiladi, xususan, litsenziya narxi minimallashtiriladi [6];
- xalqaro aloqa kanallarining sig‘imini oshirish bo‘yicha ta’sirchan chora-tadbirlar ko‘rilmoqda, ularning ko‘lami muntazam kengaymoqda.[7]

Shunday qilib, O‘zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotni shakllantirish va rivojlantirish uchun axborot-kommunikatsiya tuzilmasi takomillashtirilmoqda (Internet tezligi oshirilmoqda, elektron tijorat rag‘batlantirilmoqda); IT-mutaxassislarini tayyorlash, tayyorlash va qayta tayyorlash tizimi yangilanmoqda; Innovatsion biznes g‘oyalar qo‘llab-quvvatlanadi va ular uchun startaplar yaratiladi; xo‘jalik faoliyatining raqamli shakllarini rivojlantirish yo‘lidagi to‘siqlar bartaraf etiladi va bartaraf etiladi; aholining ehtiyoj va talablarini qondirishga yo‘naltirilgan ishlab chiqarish faoliyati sohasini elektron shaklda rivojlantirish masalalari bo‘yicha davlat, tijorat, notijorat tuzilmalari va jamoatchilikning yuqori sifatli o‘zaro hamkorligi ta‘minlanadi. iqtisodiyot, ta'lim va mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligi, maxsus ilmiy tadqiqotlar va tadqiqotlar, axborot infratuzilmasi, kiberxavfsizlik tizimlari.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdullaeva Mavlyuda. Iqtisodiyotning kelajagi zamonaviy texnologiyalarda "Pravda Vostoka" gazetasida chop etilgan. 24-son 1.02.20y.
2. Kurpayanidi, K.I. Globallasuv sharoitida O‘zbekiston Respublikasining tashqi iqtisodiy faoliyatini faollashtirish yo‘llari // Innovatsion iqtisodiyot: rivojlanish va takomillashtirish istiqbollari. 2018 yil 6-son (32).
3. Xodiev, B.Yu. O'zbekiston: "raqamli iqtisodiyot"ni qurish // Rossiya tashqi iqtisodiy byulleteni. - 2017. - Yo'q. 12. - p. 5–12
4. G‘afforov S.E. Raqamli iqtisodiyotning O‘zbekiston Respublikasi milliy iqtisodiyoti rivojlanishiga ta’sirining asosiy yo‘nalishlari // To‘plamda: Rossiya – Osiyo – Afrika – Lotin Amerikasi: o‘zaro ishonch iqtisodiyoti. X Yevroosiyo iqtisodiy yoshlar forumi materiallari. 2019. 196-199-betlar.

5. Xodiev B.Yu. O‘zbekiston: kelajak iqtisodiyotini qurish – “raqamli iqtisodiyot” // To‘plamda: Rossiya 21-asrda: global muammolar va rivojlanish istiqbollari. Oltinchi xalqaro forumning yalpi ma’ruzalari. Tahrirlovchilar: Tsvetkova, K.X. Zoidova. 2017. 259-267-betlar.

6. Ochilova X.F., Abduvohidov A.M., Xalimova F.N. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish muammolari // Zamonaviy iqtisodiyot muammolari. 2022 yil 2-son (82). 154-156-betlar.

7. G‘ulomov S.S., Shermuhamedov A.T. O‘zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish // To‘plamda: Intellektual ma’lumotlar tahlili va raqamli iqtisodiyot. Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. 2018. 53-61-betlar.